

NYHETER OM EU

NYHETSBREV FRÅN FOLKRÖRELSEN NEJ TILL EU ■ APRIL 2005

Nya förslag om EU:s tjänstedirektiv

EU-kommissionens förslag till tjänstedirektiv syftar till att skapa fri rörlighet för tjänster i EU på samma sätt som för varor och tjänster. Förslaget kritiserar för att bana väg för lönedumpning och pressa fram privatisering av offentliga tjänster. I EU-parlamentet föreslås rader av ändringar i kommissionens tjänstedirektiv. I en första rapport skrotas ursprungslandsprincipen. Hälso- och sjukvårdsområdet samt arbetsrätten lyfts ut.

EU-parlamentet har mycket att säga till om när det gäller det kontroversiella tjänstedirektivet. Parlamentet är medbeslutande tillsammans med ministerrådet. En första rapport med ändringsförslag från parlamentets inre marknadsutskott är starkt kritisk mot förra kommissionären Fritz Bolkesteins direktivförslag.

Rapportören i utskottet, den tyska socialdemokraten Evelyn Gebhardt, har i sin första rapport koncentrerat sig på två huvudfrågor: Vilka områden ska direktivet omfatta samt frågan om värdlandets eller hemlandets löner och villkor ska gälla vid arbete i annat land.

Den viktigaste ändringen Evelyn Gebhardt föreslår är att inte ursprungslandets arbetsvillkor och löner ska gälla utan de ska regleras genom ett "ömsesidigt erkännande". Det innebär "att en ekonomisk aktör som i en medlemsstat utför en tjänst i överensstämmelse med denna medlemsstats lagstiftning får utan hinder utföra en likadan tjänst i en annan medlemsstat". Den här skrivningen säger inget om vilka regler som gäller om företaget flyttar verksamheten till ett annat land, och LO ser den som ett lika stort hot som ursprungslandsprincipen.

– Fackliga rättigheter nämns inte, man talar om lagar. Men för oss måste det stå lagar och kollektivavtal. Skulle det här förslaget bli verklighet är det ett lika stort hot mot den nordiska modellen som ursprungslandsprincipen, säger LO:s ordförande Wania Lundby-Wedin.

Direktivet ska inte, enligt rapporten,

påverka arbetslagstiftningen. Samtidigt sade Evelyn Gebhardt vid ett möte i EU-parlamentet i Strasbourg att hon kan tänka sig att när arbetstagare är i ett annat land för att installera maskiner så kan ursprungslandets villkor tillåtas, om "arbetet där bara utförs under några dagar".

I Bolkesteins förslag var huvudprincipen att ursprungslandets villkor skulle gälla i de länder där tjänsterna utförs. Det är principen om att företag ska kunna nöja sig med att följa lagar och regler hemifrån som har gett upphov till oro för lagstadgad lönedumpning. Löneskillnaderna är stora mellan inte minst de nya och gamla EU-länderna. Värdlandet ska kontrollera att gästande företag följer värdlandets regler. Hela den del av kommissionens förslag som innehåller förbud mot att kräva en representant från ett gästande företag och kontroll av det vill Evelyn Gebhardt stryka. En annan viktig ändring som hon föreslår är att tjänster i allmänhetens intresse, som hälso- och sjukvård, ska uteslutas, liksom spelverksamhet, utbildningstjänster samt ytterligare ett 20-tal områden.

EU-kommissionens ursprungliga förslag var att direktivet skulle gälla tvärs över hela tjänstesektorn och öppna gränserna för fri handel och fri etablering. Efter hårda påtryckningar från framför allt Frankrike och Tyskland har kommissionen låtit förstå att det ursprungliga direktivet ska omarbetas. Man kan bland annat tänka sig att undanta "tjänster av allmänt intresse" från direktivet.

I motiveringen av sina förslag påpekar Gebhardt att flera av de områden som hon vill undanta – vård, skola, social omsorg, kultur, med mera – är områden som EU saknar gemensamma regler för i dag. "Så länge det ännu inte finns någon tydlig gemenskapsram för dessa tjänster är det meningsfullt att undanta dem från tillämpningsområdet för förslaget till direktiv", skriver hon.

Men sådana ramar är på väg. Förslaget till

EU-grundlag innehåller en sådan artikel, påpekar Evelyn Gebhardt.

EU-konstitutionens artikel III-122 ger en rättslig grund för "tjänster av allmänt ekonomiskt intresse". Nyheten är att villkor och principer för sådana tjänster, som inte är närmare definierade, ska fastställas med majoritetsbeslut i EU när konstitutionen har trätt i kraft.

Så även om känsliga områden som vård, skola och omsorg av taktiska skäl lyfts bort från tjänstedirektivet, så kan de komma tillbaka som en bumerang när (eller om) den nya EU-grundlagen träder i kraft. Evelyn Gebhardts andra rapport kommer i slutet av maj. I juni är det omröstning i inre marknadsutskottet och i oktober räknar man med att hela EU-parlamentet ska rösta om tjänstedirektivet med alla ändringsförslag. Men med tanke på att partigrupperna i parlamentet står långt ifrån varandra lär det ta tid innan man är beredd att gå till omröstning.

Konservativa och liberala parlamentsledamöter kritiserar Gebhardttrapporten för att vara en hämsko och inte en motor för EU:s utveckling.

Moderaten Gunnar Hökmark avvisar att, som Evelyn Gebhardt föreslår, lyfta ut kontroversiella områden ur direktivet med utsikten att de kan lyftas tillbaka senare: - Man kan inte lägga upp lagstiftningen på en författning som ännu inte har trätt i kraft. Dessutom har alla medlemsländer redan accepterat fri rörlighet och fri konkurrens i det gällande fördraget, säger han. Samtidigt pågår förhandlingar i EU:s ministerråd, där regeringarna är företrädare. I denna fråga lagstiftar parlamentet och rådet tillsammans.

Det kommer att bli många förslag till ändringar, som EU-kommissionen ska ta ställning till. Vad resultatet blir återstår att se. Günter Verheugen, EU-kommissionär med ansvar för näringsliv och industri, säger att han inte kan föreställa sig att man kan plocka bort ursprungslandsprincipen ur direktivförslaget.

Nej-sidan drar ifrån i Frankrike

I en mätning, utförd av opinionsinstitutet BVA och publicerad i tidskriften L'Express den 21 april, uppger 58 procent av de tillfrågade att de tänker rösta nej i den franska folkomröstningen om EU-konstitutionen. Det är 5 procent mer än i en motsvarande undersökning för tio dagar sedan.

Mätningen visar också att det framför allt är till vänster på den politiska skalan som antalet nej-sägare ökar. 62 procent av socialistpartiets sympatisörer uppger att de kommer att rösta nej, tvärt emot partiledningens önskan. Bland anhängarna till president Jacques Chiracs UMP har stödet för konstitutionen däremot ökat till 69 procent.

Dagen efter, den 22 april, angav en mätning publicerad i Metro och gjord av Market Tools, att 62,3 procent av de tillfrågade tänker rösta nej till EU-konstitutionen. Det är det största stödet hittills för nej-sidan. Sammantaget har nu 23 opinionsmätningar i rad visat på en ledning på nej-sidan.

Fler domar i EU-domstolen

Förra året avgjorde EU-domstolen 665 mål, året innan avgjordes 494 mål. Det tog också kortare tid att få svar från domstolen. Ett förhandsavgörande klarades i genomsnitt av på 23 månader jämfört med 25 månader 2003. Handläggningstiden för ett överklagande minskade från 28 till 21 månader.

Domstolen fick 531 nya mål förra året. 2003 kom 561 nya mål in. Totalt fanns vid årsskiftet 840 mål som väntades på avgörande.

JK kritisk till analys av EU-konstitutionen

Justitiekanslern (JK) anser att regeringen brister i analysen när det gäller huruvida den nya EU-konstitutionen kräver en ändring av svensk grundlag. Det skriver Riksdag & Departement, som har tagit del av JK:s remissvar på regeringens promemoria om det nya fördraget. Regeringen har hittills hävdats att konstitutionen inte innebär att EU får mer makt på Sveriges och riksdagens bekostnad. Men Justitiekansler Göran Lambertz anser att det inte har gjorts någon ordentlig analys av huruvida Sverige överlåter mer makt till EU genom den nya konstitutionen. "Detta är enligt min mening anmärkningsvärt med tanke på den stora vikt frågan

har", skriver JK i sitt remissvar. I sitt svar konstaterar JK också att bristen på analys i promemorian gör det svårt för remissinstanserna att bedöma om det behövs en grundlagändring eller inte. Ett problem han också menar drabbar riksdagen, om inte beslutsunderlaget förbättras. Enligt JK innebär den nya konstitutionen att det överstatliga inslaget ökar – bland annat inom det rättsliga samarbetet – och i remissvaret skriver Lambertz att "fördraget leder sålunda till att riksdagens ställning försvagas".

Brittisk folkomröstning kan ställas in

Om de franska väljarna säger nej till EU-konstitutionen i folkomröstningen den 29 maj, kan den brittiska Labour-regeringen komma att avlysa den egna folkomröstningen i frågan. Det antydde den brittiske premiärministern Tony Blair den 18 april. Vid en presskonferens i London – under den pågående kampanjen inför valet den 5 maj – sade Blair visserligen att han förutsätter att det blir en brittisk folkomröstning "oavsett utgången i andra länder". Men han uteslöt inte att folkomröstningen avlyses:

"Om det inte finns någon (konstitution) att rösta om. Man kan inte rösta om ingenting. Men jag tror inte att det blir så. Jag utgår från att det blir en folkomröstning."

EU-konstitutionen kan prövas i tysk domstol

Den tyska författningsdomstolen kan komma att granska EU:s nya konstitution. Peter Gauweiler, ledamot i förbundsdagen för det lilla kristdemokratiska partiet CSU, tänker begära att domstolen stoppar den planerade ratificering av konstitutionen i maj. Han vill att författningsdomstolen först ska pröva om konstitutionen är förenlig med tysk grundlag. CSU-politikern Gauweiler vill också att EU-konstitutionen ska underställas en folkomröstning i Tyskland.

EU-parlamentet satsar på propaganda

EU-parlamentet avsätter åtta miljoner euro (73 miljoner kronor) till en "informationskampanj" om EU:s nya konstitution, det parlamentets budgetutskott beslutat. Satsningen ingår i ett förslag om att lägga sammanlagt 24 miljoner euro (218 miljoner kronor) på EU-information (läs propaganda). Enligt utskottets rapportör i frågan, den

konservere spanske ledamoten Salvador Garriga Polledo, är EU:s informationspolitik "ett av de viktigaste verktygen för att öka medborgarnas demokratiska delaktighet".

Hans brittiska kolleger i samma parlamentsgrupp är dock emot att pengar satsas på informationskampanjer.

"Ingen inbillar sig att pengarna kommer att användas till att objektivt förklara konstitutionen. Jag befärar att det bara blir en propagandaövning till förmån för konstitutionen.", säger Timothy Kirkhope, ledare för de brittiska konservativa i parlamentet, till EUobserver.

Egen arbetstidslag för vägtrafik

Regeringen föreslår att alla regler om arbetstiden för så kallade mobila arbetstare samlas i en nya lag.

Med mobil arbetstare menas den del av arbetsstyrkan som förflyttar sig och som är anställd av ett företag som transporterar personer eller varor på väg.

De föreslås få arbeta högst 48 timmar i veckan räknat på en 4-månadersperiod och högst 60 timmar en enskild vecka. På natten får de arbeta högst 10 timmar per dygn och ska ha rätt till tidsbestämda raster.

Möjligheten att ersätta delar av lagreglerna med kollektivavtal förslås också. Den nya lagen föreslås börja gälla den 1 juli. Bakgrunden är EU-direktivet om vägarbets-tid.

Byggnads har nio företag i blockad

Fackförbundet Byggnads för en ständig kamp mot arbetsgivare som inte vill teckna kollektivavtal. Det gäller inte bara den uppmärksammade konflikten i Vaxholm. Just nu pågår blockader mot nio byggföretag, varav fyra är utländska.

I Skåne blir utländska byggföretag allt vanligare. Avdelningen i Lund har blockader på gång mot två företag. Ett är svenskt, det andra arbetar med polsk arbetskraft som har svenska F-skattesedlar. Även om inte antalet blockader ökar där heller så blir problem med utländska byggföretag vanligare.

– Det rör sig om ett cyniskt utnyttjande även hos en del av dem som skriver kollektivavtal. Vi har indikationer på att de lönelistor vi får se ofta inte stämmer med verkligheten och när man ser vilka förhållanden en del av de här arbetarna lever under måste man reagera. Det är som om de saknade människovärde, säger Tord Petterssons om är ordförande i avdelningen i Lund.